

## Jak nastavit třídění odpadu

Přečtěte si obecná doporučení při zamýšlení se nad tím, jak se chovat zodpovědně, ale také v souladu se zákonem a místními vyhláškami, což by mělo být přirozené pro kulturní společnosti, organizace, kluby a spolky. Většinu těchto bodů byste jistě vymysleli sami, tento materiál by vám však mohl být nápomocný a minimálně upozornit na časté chyby, kterých se jiní při nastavování třídění odpadu dopouštějí.

Je důležité si připomenout, že zákon vyžaduje jednoznačnou povinnost zajistit místa pro nejběžnější typy odpadů (papír, plasty, sklo, kovy a také biologický odpad), které mohou návštěvníci v provozovně odkládat. Tato povinnost se vztahuje na všechny subjekty, které umožňují návštěvníkům, klientům nebo zákazníkům odkládání komunálního odpadu.

### 1. Analyzujte produkci odpadů

- Porovnejte strukturu a množství vznikajících odpadů (kolik [jakých odpadů](#) u vás vzniká) – jde zejména o objemovou produkci. Posuďte samostatně obsah nádob na zbytkový odpad a jednotlivých nádob na odpad tříděný.
- Odhadněte, zda jsou odpady produkovány kontinuálně nebo nárazově, případně v jakém podílu. Zda dochází k vývoji skladby odpadů v průběhu roku.
- Zjistěte, kde jaké odpady vznikají (konkrétní místa).
- Určete, jak odpady vznikly (co je přineseno „zvenku“, co je důsledkem produkce na místě).

Analýza v tomto pojetí nemusí být vědecká záležitost, stačí několikrát opakovaně nakouknout do současných nádob na odpad a udělat si fotky + poznámky. Pokud se chcete k rozboru postavit zodpovědněji, můžete jej stejně realizovat svépomocí – stačí brigádník/níci a plachta, na kterou odpad soustředíte. Pro kvantifikaci se hodí ještě váha a nádoby přiměřeného objemu. Informace o rozboru odpadu z obcí naleznete na [webu ekokom.cz](http://webu.ekokom.cz). Pokud raději zaplatíte za odborný rozbor odpadu, naleznete na internetu řadu poradenských společností, které se rozboru odpadů zabývají.

- ### 2. Vyjděte z předchozího bodu a zamyslete se, zda by nešlo předejít vzniku některých odpadů (případně, jak složitá by byla proveditelnost daného předejití vzniku).
- Dlouhodobě platí, že nejlepší odpad je ten, který nevznikne. Předcházení vzniku odpadu je nejen ekologicky výhodnější, ale v řadě případů bývá i finančně výhodnější (ne však vždy). Bez ohledu na ekonomickou stránku je na firmy, které se o předcházení vzniku odpadu snaží, pohlíženo jako na zodpovědnější a ohleduplnější k životnímu prostředí, což zákazníci ocení a management může využít v rámci svých CSR, ESG a jiných reportů.

### 3. Analyzujte stávající stav sběrných a svozových kapacit

- Zmapujte, kde je nyní možné jaké odpady třídit a jaký je objem sběrných prostředků (košů, pytlů, či jiných nádob určených pro uživatele). Nejlépe, pokud si všechny nádoby zakreslíte do mapy prostorů.
- Jak se dostávají odpady ze sběrných prostředků do popelnic či kontejnerů – zodpovídá za přesun odpadu ze sběrných prostředků úklidová firma, určený zaměstnanec/i, dobrovolníci. Je jasně stanovený harmonogram vynášení.
- Jaké popelnice a kontejnery na směsný i tříděný odpad máte k dispozici, jaká je jejich kapacita (kromě objemu berte v potaz i frekvenci svozů) – udělejte si tabulku pro jednotlivé odpady samostatně.
- Jakým způsobem dochází k převozu – sbírá se v pytlích nebo vysypávají kontejnery, případně mění se popelnice kus za kus.
- Je možné některé odpady nyní sbírat multikomoditně? Některé odpady lze sbírat ve směsi, tedy v takzvané multikomoditě (např. plast dohromady s kovy nebo nápojovými kartony), ale

pouze za předpokladu, že jako původce odpadů získáte od příslušné obce s rozšířenou působností povolení k upuštění od odděleného soustředování odpadů nebo jste zapojeni v systému obce, která multikomoditní sběr umožňuje.

- Jaké firmy jsou k odvozu kontejnerů nasmlouvány, případně odvážíte nějaké odpady do zařízení pro nakládání s odpady sami? Jaké jsou vaše možnosti v tomto smyslu (automobily, personální možnosti)?

4. Na základě bodů 1-3) navrhnete pro sebe optimální řešení

- Jaké odpady má ve vašem případě smysl třídít? Měli byste znát znění § 62 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, podle kterého jsou podnikatelské subjekty povinny zajistit možnost třídění u papíru, plastu, skla, kovů a bioodpadu. Podrobnosti naleznete v [metodickém pokynu MŽP](#).
- Navrhnete v rámci možností optimální způsob sběru a svozu jednotlivých druhů odpadů (nemusí být pro všechny stejné). Máte tyto možnosti
  - převážet odpady do zařízení pro nakládání s odpady sami (má smysl zejména u odpadů, které nejsou produkovány pravidelně, odpady, kterých nevzniká velké množství nebo odpady, které mají pozitivní hodnotu) – vyžaduje však vhodné technické vybavení a pracovní sílu. Sběrným prostředkem mohou být pytle, bigbasy, paletové boxy, rolltejnery.
  - uzavřít s obcí smlouvu o zapojení do obecního systému. Toto zapojení bývá výhodné pro obě strany – vy můžete ušetřit na svozu tříděného odpadu oproti tomu, co byste platili přímo svozové firmě, obec si zvyšuje množství vytríděného odpadu. Jedná se o dobrovolný akt obce, který nemusí nabízet, pokud ano, tak je potřeba písemná smlouva. Pozor, odložení odpadů do obecních kontejnerů bez této smlouvy je zneužití systému a hrozí za to opravdu vysoké pokuty (dle § 121 odst. 2 písm. o), zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, hrozí za zneužití odpadového systému obce pokuta do výše 10 000 000 Kč).
  - uzavřít smlouvu se svozovou společností/tmi. Zde doporučujeme udělat výběrové řízení a oslovit několik společností, které v lokalitě působí. Některé společnosti mohou pokrýt celou škálu vašich odpadů, jiné se dokáží postarat pouze o některé. Zhodnoťte situace a nabídky pro jednotlivé druhy odpadu, zda objednávat pravidelné svozy nebo svozy „na zavolání“.

Ať už volíte libovolnou metodu nebo jejich kombinaci, výsledkem by mělo být, že máte na konkrétním místě/místech k dispozici nádoby nebo jiné sběrné prostředky o určené kapacitě (daný objem a frekvence svozů). Zároveň máte představu, na kolik vás odpady vyjdou měsíčně peněz.

Nakládání s odpady vždy nese nějakou finanční zátěž. Porovnáním všech možností při optimalizaci třídění ji můžete do značné míry snížit.

- Rozmístění a kapacitu sběrných prostředků. Vždy má smysl třídít odpad na místě, kde vzniká. Detailněji bude řešeno u konkrétních případů. Slovo „sběrné prostředky“ využíváme, protože se může jednat i o samostatné pytle bez nádob. Pokud si chcete nejprve vyzkoušet třídění, můžete od nás získat papírové nádoby v rámci projektu „[Zodpovědná firma](#)“ zdarma. Pro dlouhodobější využití doporučujeme vždy nádoby plastové nebo kovové. U nádob se snažte nebourat všeobecně známé barevné schéma (papír-modrá, plast-žlutá, sklo-zelená). Neznamená to, že musíte pořizovat nádoby různobarevné, můžete mít třeba černé a doplnit je samolepkami viz. dále. Vyhněte se však určité dávání papíru do žluté nádoby, když vedle stojí modrá.

Pokud má být systém funkční, je důležité, aby byl pro osoby produkující odpad pohodlný. Dbejte na to, aby na potřebných místech byly sběrné prostředky pro všechny relevantní druhy odpadu. Kapacita jednotlivých nádob nemusí být stejná, ale je potřeba, aby byla dostatečná. V opačném případě se nejspíš stane, že odpady z přeplňované nádoby budou končit v ostatních. To stejné platí i v případě, že nádoba na nějaký vznikající odpad bude v hnízdě chybět.

V závislosti na způsobu další přepravy odpadů do kontejnerů, volte odpovídající sběrné prostředky. Pokud chcete v nádobách na tříděný odpad využívat pytle, doporučujeme plastové transparentní, ve kterých na první pohled poznáte, o jaký odpad se jedná a jaká je kvalita jeho vytřídění.

- Navrhněte v rámci možností optimální kapacitu a frekvenci svozu kontejnerů (popelnic) + jejich umístění. Popelnice/kontejnery mohou být ve vašem majetku, ale i pronajaté jako součást služby. Než si pořídíte vlastní, domluvte se se svozovou společností na typu kontejnerů pro jednotlivé odpady. Pokud se rozhodnete sbírat odpady do pytlů a svoz budete realizovat prostřednictvím svozové společnosti, potvrďte si u svozové společnosti, zda do nádob můžete předávat odpad včetně těchto pytlů nebo je potřeba jej vysypávat.
- Ustanovte a instruujte osoby zodpovědné za odpady v rámci firmy/akce. V závislosti na velikosti firmy/množství odpadu na akci, je potřeba vždy jasně určit osoby, které za odpady zodpovídají na jednotlivých úrovních.
  - V každé společnosti by měla být jedna hlavní osoba, která je zodpovědná za systém nakládání s odpady. Některé firmy mají povinnost zřídit odbornou funkci „odpadový hospodář“ ať už je osoba interní nebo externí. Většina společností si však vystačí s neoficiální funkcí pověřené osoby, která se o odpady stará. Tato osoba musí mít komplexní přehled o vznikajících odpadech a tom, jak je nastaven systém nakládání s nimi.
  - Další důležitou osobou je manažer úklidové firmy, vedoucí úklidové čety (správce, produkční) – osoba v terénu, která je schopná zaškolit, úkolovat, dohlédnout na práci a řádně motivovat osoby zodpovědné za přemísťování odpadu ze sběrných prostředků do popelnic/kontejnerů/na místo svozu. Tato osoba je zodpovědná za to, že se dodržuje nastavený systém v praxi. Zároveň musí být schopná upravit frekvenci přemísťování odpadu nebo rozestavení nádob v případě potřeby. Zároveň poskytovat zpětnou vazbu správci systému, pokud se někde objevují dlouhodobě nedostatečné kapacity. Ve chvíli, když si bude někdo stěžovat na způsob třídění – tato osoba musí být schopná vysvětlit důvody, proč je s odpady nakládáno příslušným způsobem.
  - Tím, kdo se s odpady v praxi setká, jsou úklidové čety nebo jednotlivci. Tyto osoby by měly přesně vědět, jaké odpady mají odkud a kam přemístit, že odpady nesmí míchat a tento systém dodržovat. Zároveň v případě komplikací informují zodpovědnou osobu.
- Pro větší názornost využijte [samolepky, plakáty, letáky](#). Abyste uživatelům maximálně zjednodušili nakládání s odpady, nestačí mít hnízda s několika sběrnými prostředky. Doporučujeme v rámci možností co nejlépe označit, jaké odpady do jednotlivých nádob i pytlů patří.
  - U samolepek na nádoby je minimálním doporučením hodným značením nápis v Čj na barevném podkladu odpovídajícím příslušnému odpadu. Vhodnější je však doplnění grafickým symbolem označujícím příslušné odpady. Nejlepší jsou pak

samolepky, které zároveň ukazují, jak s odpady nakládat – mačkat, stohovat, rozkládat, nerozbíjet. Tam, kde se vyskytují ve větší míře cizinci, je vždy na zvážení doplnění cizojazyčné mutace.

- Plakátů může být celá řada, nicméně smysl dávají zejména ty, které upozorňují, do jaké nádoby patří jaký odpad a/nebo propojují vaši společnost s tříděním jako ekologickou aktivitou.
- Letáky mohou fungovat podobně, jako plakáty. V dnešní době však stojí zvážení, zda leták raději nenahradit QR odkazem na webovou stránku nebo jinou formou komunikace prostřednictvím sociálních sítí.

#### 5. Uved'te nově nastavené třídění odpadu do praxe.

Ve chvíli, když jste prošli všechny předešlé body, tak by nemělo nic bránit uvedení třídění do praxe. Někomu se daný úkol zdá jednoduchý, jinému složitý. V praxi se obvykle ukáže, že ti, kteří jej měli za jednoduchý, zjistí, že je o něco složitější a ti, co jej měli za složitý, zjistí, že zase tak složité zavést funkční třídění odpadu není. Důležitá je podpora vedení a jejich odhodlání toto prosadit. Zároveň je nutná diskuze s největšími odpůrci a snaha vyjít jim vstříc (nikoliv nerealizací, ale maximálním zjednodušením pro ně – nádoby v dosahu a zajištění odnosu).

Ve firmě je vhodné vést otevřenou komunikaci a vysvětlovat, proč se s odpady zachází právě daným způsobem. V místech s vysokou fluktuací návštěvníků není v silách obsluhy každému vysvětlovat, co a proč se s odpady děje. Ideální je proto umístit informace na web a viditelně odkazovat na dané místo.

Je potřeba se smířit s tím, že ne všechny odpady jde vytrídít a ne všechny odpady, které vytrídíme, se materiálově využijí. Je legitimní, že když v nádobě na tříděný odpad je většina odpadu jiného, tak je s odpadem naloženo jako s netříděným.

Dotřídňování odpadu po návštěvnicích/zákaznících/zaměstnancích je chvályhodná činnost, která může velmi přispět k množství odpadu odevzdaného ke zpracování. Nicméně jen málokde je toto technicky a personálně realizovatelné a ekonomicky smysluplné.

**PŘEJEME VÁM PEVNÉ NERVY A CO NEJUKÁZNĚJŠÍ ZAMĚSTNANCE/HOSTY/NÁVŠTĚVNÍKY.**

Má to smysl, tříd'te odpad!

Pokud jste pořadatelem jednorázových akcí a chcete další inspiraci pro ekologické chování při realizaci akce, navštivte <https://www.bezdopadu.com/>

Provozujete-li sportoviště, tak se můžete zapojit do projektu <https://tridimevpohybu.jaktridit.cz/>

Více informací o třídění odpadu naleznete na [www.jaktridit.cz](http://www.jaktridit.cz), o projektu na třídění v kancelářských prostorách na [www.zodpovednafimra.cz](http://www.zodpovednafimra.cz), o fungování systému EKO-KOM na [www.ekokom.cz](http://www.ekokom.cz), o předcházení vzniku potravinových odpadů se dočtete na [www.jakvkuchyni.cz](http://www.jakvkuchyni.cz), s dětmi můžete navštívit web [www.tonda-obal.cz](http://www.tonda-obal.cz) a pro magazínové zpracování informací o třídění včetně soutěží si můžete rozkliknout [www.samosebou.cz](http://www.samosebou.cz)